

Prinsjesdag 2024: de belangrijkste ontwikkelingen voor de gehandicaptenzorg voor de komende jaren

Inleiding

In deze notitie informeren we u over de belangrijkste onderwerpen uit de [Miljoenennota](#) en de begrotingen van VWS, OCW, SZW, BZK en J&V die van belang zijn voor de gehandicaptenzorg. Ook leggen we - waar relevant - de link naar het regeerprogramma dat het kabinet-Schoof afgelopen vrijdag presenteerde. Dit [regeerprogramma](#) is een verdere uitwerking van het [hoofdlijnenakkoord](#) van de vier partijen die samen het kabinet Schoof vormen.

De [VGN was kritisch](#) op het hoofdlijnenakkoord, omdat er vrijwel geen aandacht was voor mensen met een beperking of voor de gehandicaptenzorg. Helaas moeten we dezelfde constatering maken over het regeerprogramma. Uit ambtelijk overleg met het ministerie van VWS is ons duidelijk geworden dat alleen thema's uit het hoofdlijnenakkoord mochten worden uitgewerkt in het regeerprogramma. Andere thema's kunnen wel later terugkomen in de departementale begrotingen en bijbehorende beleidsagenda's (zie bijvoorbeeld Thema 12 van de beleidsagenda in de VWS-begroting).

Met deze notitie brengen wij u op de hoogte van de belangrijkste punten uit de begrotingen en agenda's die relevant zijn voor de leden van de VGN. We hebben de beleidsmaatregelen geordend op thema's die belangrijk zijn voor onze sector en verwijzen - waar mogelijk - naar eerdere berichtgeving op onze website.

Onze eerste overall-reactie op de kabinetsplannen vindt u op onze site: [Prinsjesdag: klap in gezicht voor gehandicaptenzorg | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#)

In deze notitie geven we duiding op de volgende onderwerpen:

1. Arbeidsmarkt, opleiden en ontwikkelen
2. Inclusieve samenleving
3. Passende zorg
4. Langdurige zorg (financiën)
5. Sociaal domein
6. Forensische zorg
7. Administratieve lasten, digitalisering en technologie
8. Duurzaamheid
9. Onderwijs - zorg

1. Arbeidsmarkt, opleiden en ontwikkelen

De arbeidsmarkt is historisch krap en daarom werkt het kabinet aan een rijksbrede arbeidsmarktagenda langs vijf lijnen: kwaliteit van werk, versterking van de economie, verhoging van de productiviteit, bevordering van de arbeidsparticipatie en verbetering van de match tussen werkzoekenden en werkgevers. Het kabinet organiseert hiervoor een arbeidsmarkttop, al zijn onze verwachtingen van deze top nog niet heel groot. Het is nog onduidelijk wat we hiervan kunnen verwachten.

Personeelstekorten in de zorg afwenden

Om te voorkomen dat personeelstekorten in de zorg onbeheersbaar worden, heeft het kabinet 162 miljoen euro beschikbaar gesteld voor 2025. Dit bedrag is echter een druppel op de gloeiende plaat, gezien het verwachte tekort van ongeveer 66.000 medewerkers in de zorg in 2025, oplopend tot 165.200 in 2030. Dat komt omgerekend neer op een bedrag van slechts 2.455 euro per benodigde medewerker in zorg en welzijn. Niet duidelijk is hoe dit geld ingezet wordt en een bijdrage levert aan een substantiële vermindering van het gebrek aan mensen in de zorg.

Btw op regionale samenwerking

Het kabinet wil de arbeidsmarkttopgave in de regio verder ondersteunen. Hiervoor is nodig dat wet- en regelgeving samenwerking tussen zorgorganisaties stimuleert in plaats van tegenwerkt. Een voorbeeld is regionaal werkgeverschap, waarbij zorgaanbieders de continuïteit van zorg proberen te garanderen. De verplichting om btw te betalen over de tijdelijke inleen van personeel is hierin een belemmering, waarbij wij ook signaleren dat de interpretatie van btw bij detachering een stuk strenger is dan in de ons omringende landen. Waarom kiest het kabinet er niet voor om deze simpele maatregel (die tijdens de COVID-pandemie zo goed werkte) opnieuw in te zetten?

Flex en zekerheid

Het kabinet werkt aan een wetsvoorstel dat meer werkzekerheid biedt aan flexwerkers. Dit wetsvoorstel vervangt nulurencontracten door een bandbreedtecontract met meer rooster- en inkomenszekerheid. De VGN volgt dit wetsvoorstel met belangstelling. Daarbij letten wij er vooral goed op dat de zekerheid voor de medewerkers hand in hand gaat met het onregelmatige en 24-uurskarakter van het werk in de gehandicaptenzorg.

Zelfstandigen zonder personeel

Het kabinet wil met een wetsvoorstel duidelijkheid en bescherming bieden voor zelfstandigen en werknemers. Wanneer werk je als werknemer en wanneer ben je zelfstandige? Opdrachtgevers en ook uitvoerders en toezichthouders weten zo beter wanneer loondienst passend is en onder welke voorwaarden opdrachtgevers zelfstandige ondernemers kunnen inschakelen. Het doel van het kabinet is om een gelijk speelveld te creëren op de arbeidsmarkt. Het wetsvoorstel introduceert ook een (civielrechtelijk) rechtsvermoeden, waarop werkenden of hun vertegenwoordigers zich kunnen beroepen om schijnzelfstandigheid aan de basis van de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te voorkomen. Om schijnzelfstandigheid verder te bestrijden, gaat het kabinet per 1 januari 2025 het handhavingsmoratorium op schijnzelfstandigheid van de belastingdienst opheffen. Ook werkt het kabinet aan een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor

zelfstandigen. Zo wil het kabinet zelfstandigen beter beschermen tegen verlies van inkomen bij langdurige arbeidsongeschiktheid. Tegelijkertijd zorgt deze verzekering voor een gelijk spelveld tussen zelfstandigen onderling, en tussen werknemers en zelfstandigen. Zelfstandigen kunnen dan de kansen van het ondernemerschap benutten én de risico's kunnen dragen.

De VGN onderschrijft het belang van het terugdringen van schijnzelfstandigheid en vindt dat de eventuele inzet van zzp'ers zorgvuldig moet gebeuren (zie [het Fiscaal Kompas](#)). De VGN maakt zich echter zorgen over de plannen van het kabinet. Het ontbreekt aan aandacht voor de continuïteit in de zorg en de nadruk ligt op lange termijn denken. Wat op korte termijn nodig is, zijn heldere en duidelijke regels en een gelijk spelveld.

Leren en ontwikkelen

Het kabinet werkt aan plannen om leerlingen en studenten te stimuleren opleidingen en beroepen te kiezen die bijdragen aan maatschappelijke opgaven. In het najaar van 2024 maakt het kabinet die plannen bekend en dan wordt uitgelegd welke stappen het kabinet in 2025 en daarna zet. De VGN ondersteunt dat het kabinet stuurt op beroepen die echt nodig zijn.

Ontwikkelpaden

Samen met sectoren waarin ook in de toekomst voldoende personeel nodig is, zoals de zorg, ontwikkelt het kabinet sectorale ontwikkelpaden. Dit moet ervoor zorgen dat werkzoekenden met de juiste hulp aan de slag kunnen in leerbanen in deze sectoren en werkenden zich stapsgewijs een leven lang kunnen blijven ontwikkelen en scholen in de praktijk, bijvoorbeeld door te kijken naar innovatieve manieren om het werk in te richten zodat werkenden gezond, productief en met plezier hun werk kunnen uitvoeren.

De VGN is betrokken bij de ontwikkeling van de sectorale ontwikkelpaden voor de gehandicaptenzorg, om een laagdrempelige in- en doorstroom van (toekomstige) zorgprofessionals mogelijk te maken. De VGN is enthousiast over dit programma van het ministerie van SZW, de middelen die hiervoor gereserveerd zijn, en de samenwerking met brancheorganisaties ActiZ en Sociaal Werk Nederland.

Leven Lang Ontwikkelen:

Het kabinet wil dat meer werkenden en werkzoekenden van 25 tot 65 jaar verder leren, zich een leven lang blijven ontwikkelen en bij kunnen dragen aan de maatschappij. Daarvoor lopen de volgende Nationaal Groeifonds (NGF)-projecten die de VGN ondersteunt en actief aan meewerkt:

- **Leeroverzicht:**
Op het platform [Leeroverzicht](#) staan opleidingsmogelijkheden en mogelijkheden voor financiering. In 2025 werkt het kabinet met het werkveld aan het gericht inzetten van deze informatie op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, onder andere door de ontwikkeling van regionale pagina's. De sectorale ontwikkelpaden Gehandicaptenzorg worden gekoppeld aan dit platform.

- **Vaardig met Vaardigheden:**
Dit project ontwikkelt een gemeenschappelijke skillstaal voor een meer op vaardigheden gerichte arbeidsmarkt. In 2025 komt de eerste versie van skillstaal CompetentNL beschikbaar. De VGN ondersteunt een op vaardigheden gerichte arbeidsmarkt en is betrokken bij de totstandkoming hiervan.

Subsidie Praktijkleren

De subsidieregeling praktijkleren wordt de komende jaren voortgezet, maar er wordt hierop bezuinigd. Het budget Praktijkleren wordt met 58,3 miljoen euro in 2026 oplopend naar 152,5 miljoen euro in 2029 verlaagd om de subsidietaakstelling op de OCW-begroting voorlopig te verwerken. De concrete invulling van de subsidietaakstelling vanaf 2026 wordt over de gehele OCW-begroting bezien en legt het kabinet later dit jaar aan de Kamer voor. In 2025 weten we wat de impact is van de bezuiniging op deze regeling.

De VGN pleit ervoor af te zien van deze korting. Momenteel al zijn de subsidies niet kostendekkend en wordt het subsidieplafond ieder jaar overvraagd. Een verdere daling van het subsidiebudget zal impact hebben op onze maatschappelijke taak om beroepsprofessionals op te leiden en het aantal studenten dat bij ons terecht kan voor een praktijkleerplaats.

Een leven lang leven voor mensen met een beperking

Het kabinet ondersteunt kwetsbare leerlingen en studenten met het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk', dat in 2025 van kracht moet worden in het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en het mbo. Met het Actieplan voortijdig schoolverlaten werkt OCW ernaar om in 2026 minder dan 18.000 nieuwe voortijdige schoolverlaters te hebben. Om dat te bereiken, scherpt het kabinet de eisen aan voor de nieuwe regionale programma's tegen voortijdig schoolverlaten.

De VGN vindt deze inzet onvoldoende om het recht op een leven lang ontwikkelen van mensen met een beperking te waarborgen. Praktijkopleidingen op maat, zoals de brancheopleidingen of het REA-college, stellen mensen met een beperking voor wie een beroepsopleiding niet vanzelfsprekend is, in staat toch een erkend diploma te halen. Zij blijven in de kabinetsplannen nog steeds afhankelijk van tijdelijke subsidies. De VGN blijft zich inzetten voor structurele financiering van dit soort opleidingen.

2. Inclusieve samenleving

Inclusieve arbeidsmarkt

Het kabinet werkt aan de herziening van de Participatiewet met als doel om mensen naar werk of een andere vorm van participatie in de maatschappij te begeleiden. Hierbij wordt ernaar gestreefd dat iedereen gestimuleerd en in staat wordt gesteld om mee te doen. Het kabinet vindt dat hiervoor een cultuuromslag nodig is: van denken in systemen naar denken over wat mensen nodig hebben. Daarbij staat de ondersteuningsbehoefte van de mens centraal en niet de inkomenssituatie. Deze visie ondersteunt de VGN van harte.

Vereenvoudiging Participatiewet

Het kabinet start met een hervormingsagenda om de wet- en regelgeving in de sociale zekerheid, toeslagen en inkomstenbelasting te vereenvoudigen. Deze agenda heeft drie doelen; zekerheid bieden, makkelijk te begrijpen en werk moet lonen. Het kabinet gaat hierover met de Tweede Kamer in gesprek. Ook kijkt het kabinet binnen de Participatiewet naar opties om de perspectieven voor mensen zonder duurzaam arbeidsvermogen te verbeteren.

De VGN pleit ervoor om deze mensen te ondersteunen zodat zij op hun wijze kunnen bijdragen aan de maatschappij. Daarnaast is het belangrijk om te investeren in het creëren van passende werkplekken bij bedrijven voor mensen met een dagbestedingsindicatie die als opstap kunnen dienen voor betaald werk.

Meer inkomenszekerheid

Om mensen meer inkomenszekerheid te bieden wil het kabinet knelpunten in de samenloop tussen de sociale zekerheid, toeslagen en belastingen oplossen, zodat het loont om (meer uren) te gaan werken. Tegelijkertijd moeten mensen met een uitkering de zekerheid hebben dat kleine foutjes geen grote financiële gevolgen hebben. Daarvoor werkt het kabinet aan het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid met als uitgangspunt het oog voor de mens achter de uitkering. Ook wordt er ingezet op preventie om te voorkomen dat mensen fouten maken. Vanaf 2026 wordt bij uitkeringen alleen het netto te veel ontvangen bedrag teruggevorderd.

De VGN vindt het belangrijk dat dit punt snel wordt opgepakt, omdat het risico van een terugvordering van bijvoorbeeld de huurtoeslag door het gestegen jaarinkomen mensen met een beperking weerhoudt om de volgende stap naar werk te zetten.

Simpel switchen in de participatieketen

Positief is dat het kabinet het programma Simpel Switchen in de participatieketen voortzet. Dit programma is bedoeld om de overgang tussen dagbesteding, beschermt werk en regulier werk te versoepelen. Er komt expliciete aandacht voor de rol van werkgevers én de weg terug van werk naar dagbesteding. In de periode 2024 - 2027 is hier 5 miljoen euro voor beschikbaar. Vanuit de [Visie 2030](#) werkt de VGN actief mee aan de realisatie van dit programma.

Doe onbeperkt mee/coördinatie implementatie VN-verdrag handicap

Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor 'coördinatie implementatie VN-verdrag handicap'. In de VWS-begroting wordt aangegeven dat met de aanpak 'Doe onbeperkt mee' de samenwerking wordt voortgezet met ervaringsdeskundigen en hun vertegenwoordigende organisaties, inhoudelijk betrokken ministeries, gemeenten, bedrijven en overige maatschappelijke partners.

Deze samenwerking is gericht op de implementatie van het VN-verdrag handicap. Hiertoe wordt de begin 2024 vastgestelde [Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap](#) uitgewerkt in een meerjarige werkagenda, waarvoor in 2025 4,5 miljoen euro beschikbaar is gesteld. De belangrijkste doelen zijn het organiseren van een kennisuitwisselingsstrategie rond het VN-verdrag handicap en het organiseren van inclusiepacten.

In de VWS-begroting wordt hier niet specifiek op ingegaan, maar voor de VGN is duidelijk dat deze aanpak en middelen niet toereikend zullen zijn om tegemoet te komen aan de stevige [kritiek van de VN](#) op de huidige aanpak van Nederland, die wat de VGN betreft omschreven kan worden als een [inclusie-crisis](#).

Toegankelijk stemmen

In de begroting van BZK wordt bevestigd wat voormalig minister De Jonge eerder in 2024 al bekend had gemaakt, namelijk dat gewerkt wordt aan een wetsvoorstel dat het mogelijk maakt om hulp in het stembokje te bieden aan iedereen die dat wenst. De VGN heeft zich, samen met cliëntenorganisaties, al jarenlang voor deze [verandering ingezet](#).

Helaas gaat het wetsvoorstel wat de VGN betreft niet ver genoeg omdat alleen hulp in het stembokje door een getraind stembureau lid mogelijk wordt gemaakt. De VGN pleit ervoor dat mensen met een verstandelijke beperking - net als mensen met een lichamelijke beperking voor wie dat nu al mogelijk is - de mogelijkheid krijgen om hulp bij het stemmen te krijgen van iemand naar eigen keuze (bijvoorbeeld een familielid of naaste die zij vertrouwen). Dit zou de toegankelijkheid en zelfstandigheid tijdens het stemmen verder vergroten.

3. Passende zorg

Effectief bewezen zorg

Het kabinet wil dat bewezen effectieve zorg voor iedereen toegankelijk is en dat zorg zonder bewezen effectiviteit uit het pakket verdwijnt. Hoewel de VGN ook vindt dat er keuzes moeten worden gemaakt welke zorg in het pakket hoort en welke niet, is de term 'bewezen effectief', anders dan in de curatieve zorg, geen geschikte maatstaf voor de gehandicaptenzorg.

Interventies in de gehandicaptenzorg zijn lastig meetbaar te maken, omdat de context en de relatie tussen de begeleider en de cliënt een grote rol spelen. De VGN wil ervoor waken dat er een systeem ontstaat waarin (potentieel) goede interventies vastlopen. Wel werkt VGN samen met partners in de sector om een goede onderbouwing te krijgen van de toegevoegde waarde van specifieke (al dan niet technologische) toepassingen en tegelijk te leren van dit proces.

Daarnaast dragen we bij aan kennisinfrastructuur voor Passende zorg via het [Kennisplein Gehandicaptensector](#), dat een belangrijke functie vervult in het verspreiden van toepasbare kennis onder zorgprofessionals. Deze kennis komt voort uit onderzoek, praktijkervaring en de inzichten van ervaringsdeskundigen en hun naasten.

Preventie, gezondheidsbevordering en sport

Het kabinet wil gezondheidsproblemen voorkomen door een gezondere leefstijl te bevorderen. Doel is om in 2040 een 'gezonde generatie' te realiseren, onder andere door marketing van ongezonde producten voor kinderen tegen te gaan en aandacht te besteden aan mentale gezondheid. Helaas wordt in deze plannen met geen woord gerept over [de specifieke behoeften van mensen met een beperking](#). Dit vinden wij zorgwekkend, aangezien juist deze groep extra ondersteuning nodig heeft om toegang te krijgen tot een gezonde leefomgeving en passende preventieve zorg.

Ook bij de plannen van het kabinet voor 'veilig sporten en bewegen' - belangrijk voor een gezonde leefstijl - ontbreekt expliciete aandacht voor mensen met een beperking. Juist voor deze groep is extra aandacht nodig voor een toegankelijke sportinfrastructuur en leefomgevingen die uitnodigen tot bewegen.

Hoe de maatregelen voor preventie en het bevorderen van een gezonde leefstijl zullen aansluiten bij de specifieke behoeften van mensen met een beperking, blijft in de kabinetsplannen onduidelijk. De VGN vreest dat dit gebrek aan aandacht voor deze kwetsbare groep mensen alleen maar zal bijdragen aan een toename in gezondheidsachterstanden, gezondheidsongelijkheid en een afname in toegang tot passende zorg voor mensen met een beperking.

4. Langdurige zorg (financiën)

Deze paragraaf behandelt de belangrijkste wijzigingen in de begroting van VWS voor de langdurige zorg.

Onderstaande tabel geeft het totaalbeeld van het effect van de verschillende maatregelen /besluiten voor de gehandicaptenzorg. Kort samengevat: het kabinet stelt (min of meer afgedwongen) middelen beschikbaar voor te lage tarieven. Dit is positief. Hiervoor hebben we ons als VGN de afgelopen periode sterk gemaakt.

Tegelijkertijd zien we dat de aangekondigde maatregelen op termijn dit positieve effect meer dan ongedaan maken. We zullen ons de komende tijd blijven verzetten tegen deze maatregelen.

Maatregel in mln euro's	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Reparatie niet kostendekkende bekostiging</i>					
Wlz-kostenonderzoek	+40	+167	+167	+167	+167
Arrest zorginkoop	+80*	+145**	?	?	?
Totaal reparaties	+120	+312	+167	+167	+167
<i>Kortingsbedragen kabinet</i>					
MJA-korting	0	0	-51	-51	-51
Behandeling	0	0	-66	-66	-66
NHC-herijking	0 ¹	-40	-40	-40	-40
Korting digitalisering ²				-15	-40
Totaal kortingen	0	-40	-157	-172	-197

* Voor 2024 was stijging van richttariefpercentage 1,3% (van 95,7% naar 97,0%). De NZa berekende in de juli-brief dat de bijstelling van het richttariefpercentage voor alle Wlz-zorgsectoren een impact had van 175 miljoen euro. Het GHZ-aandeel daarin is circa 80 miljoen euro.

** Voor 2025 wordt het richttariefpercentage voor de gehandicaptenzorg tov 2024 verhoogd met 0,8%. Een inschatting is dat dat een impact heeft van +65 miljoen euro ten opzichte van 2024.

Kostprijsonderzoek Wlz

Eind juli jl. heeft de NZa de Wlz-beleidsregelwaarden 2025 gepubliceerd. Daarbij zijn de meeste beleidsregelwaarden van 2024 op reguliere wijze geïndexeerd naar 2025. De beleidsregelwaarden van zogenaamde prioritaire prestaties (prestaties gerelateerd aan de profielen VG7, SGLVG en ZG) zijn, boven op de reguliere indexatie, aangepast op basis van het Wlz-kostenonderzoek 2025 (zie [NZa-verantwoordingsdocument](#)). De impact van deze aanpassing op het Wlz-kader is 167,5 miljoen euro. Het kabinet heeft nu besloten dat bedrag vanaf 2025 structureel toe te voegen.

¹ Door amendement Dobbe wordt deze korting voor 2024 tenietgedaan.

² Voor meer informatie, zie punt 7 over digitalisering.

Wij veronderstellen dat 1/3e van de macro-kortingen Wlz voor versnellen/opschaling digitale zorg in verpleeg- en gehandicaptenzorg voor rekening komt van de gehandicaptenzorg.

De VGN heeft vanaf de start van het Wlz-kostenonderzoek aangegeven een grote noodzaak te zien Wlz-beleidsregelwaarden te herijken. De alternatieve rekenmethode die de NZa voor 2025 heeft opgezet is een vrij grofmazige manier van kostentoekening. De VGN ziet deze uitkomst voor 2025 als een eerste stap in de goede richting voor één tussenjaar. De NZa zet het Wlz-kostenonderzoek voort om toe te werken naar integraal herijkte Wlz-beleidsregelwaarden per 2026. De VGN is daar voorstander van. Wat de impact is van de tariefsontwikkeling die uit dit Wlz-kostenonderzoek 2026 komt, weten we nog niet. Pas als dat duidelijk is (2e kwartaal 2025) kan beoordeeld worden of de structurele toevoeging van 167,5 miljoen euro vanaf 2026 verhoogd of verlaagd moet worden om de NZa-maximumtariefstelling via het Wlz-kader te accommoderen.

Meerjarig contracteren

Voor 2025 gaat de bezuiniging voor het meerjarig contracteren (voor de gehandicaptensector gaat het om 51 miljoen euro) niet door, omdat hiervoor eerst nog een wetswijziging nodig is. Dat is goed nieuws, maar voor 2026 en verder gaat de korting wél door. De VGN heeft, toen deze maatregel werd aangekondigd, hier al haar zorgen over geuit in een [brief aan de Tweede Kamer](#). Meerjarig contracteren leidt niet tot meer zekerheden en kostenbesparing voor zorgaanbieders en is daarmee een pure bezuiniging, zonder inhoudelijke onderbouwing.

Behandeling

De overheveling van behandeling van de Wlz naar de Zvw, is niet doorgegaan. Daar heeft de VGN zich ook voor ingezet. VWS heeft de NZa toen de opdracht gegeven om te kijken naar alternatieven voor de behandeling van Wlz-cliënten. Hieruit is (onder andere) het convenant [Medisch Generalistische Zorg](#) voortgekomen, dat op 2 september jl. is ondertekend. De financiële besparing die met de overheveling voorzien was, gaat voor 2025 niet door. Vanaf 2026 wel, dit betekent voor onze sector een korting van 66 miljoen euro vanaf 2026.

Ten slotte is de VWS-begroting niet overal kristalhelder:

Actualisatie Wlz-uitgaven

In de VWS-begroting onder 'actualisatie Wlz-uitgaven' wordt voor 2024 een verlaging van de Wlz-uitgaven met 209 miljoen euro vermeld, terwijl vanaf 2025 een verhoging van 101 miljoen euro is voorzien. De VGN kan dat bedrag van -209 miljoen euro niet thuisbrengen en heeft het ministerie van VWS gevraagd om toelichting op deze cijfers. Uit die toelichting wordt nog niet alles duidelijk maar het blijkt dat voor 2024 het Wlz-kader wordt opgehoogd met 201 miljoen euro om het verwachte tekort uit de [juli-brief van de NZa](#) te dekken. Dit tekort werd mede veroorzaakt door de uitspraak van de rechter, waardoor de zorgkantoren het richttariefpercentage moesten verhogen. VWS gaat hierbij uit van het gemiddelde van de twee NZa-scenario's (54 miljoen euro en 347 miljoen euro). De herverdelingsmiddelen zijn deels (weer) toegevoegd aan het Wlz-kader. Dit wordt verder uitgewerkt in de definitieve kaderbrief 2025, die binnenkort beschikbaar komt. Deze ophoging van het Wlz-kader werkt door in 2025 en verder, waardoor per 2025 een plus van 101 miljoen euro op de Wlz-uitgaven ingeboekt wordt. Het stemt de VGN gerust dat VWS het Wlz-kader naar boven heeft bijgesteld, zodat de zorgkantoren in staat worden gesteld alle zorg ook daadwerkelijk te kunnen financieren. Wel zoeken we nog nadere duiding voor de fors negatieve bijstelling van de VWS-begroting voor 2024.

5. Sociaal domein

Jeugd

In juni 2023 ondertekenden jongeren- en cliëntenorganisaties, gemeenten, zorgaanbieders, professionals en het Rijk de [Hervormingsagenda Jeugd](#). Deze agenda bevat een groot pakket maatregelen om het jeugdstelsel te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Het kabinet geeft aan door te willen gaan met de uitvoering van de hervormingsagenda. De plannen voor een extra bezuiniging van 511 miljoen euro zijn van tafel. De geplande bezuiniging van 1,1 miljard euro op de jeugdzorg, via de Hervormingsagenda Jeugd, blijft wel overeind. Hiermee blijven de [zorgen](#) van de VGN over het financiële kader bestaan.

Begin 2025 zal de regelgeving (AMvB) voor de verplichte regionale samenwerking en de minimaal op regionaal niveau in te kopen specialistische vormen van jeugdhulp ingediend worden bij de Tweede Kamer. Dit moet ervoor zorgen dat [het wetsvoorstel Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg](#) door de Kamer kan worden behandeld. Verder zal in de eerste helft van 2025 het wetsvoorstel, dat de kaders voor de jeugdhulpplicht (reikwijdte) aangescherpt, gereed zijn voor internetconsultatie.

Het kabinet wil doorgaan met het vereenvoudigen en verbeteren van het stelsel van jeugd- en gezinsbescherming. In de paragraaf jeugd van de Miljoenennota wordt aandacht besteed aan het thema integrale samenwerking in het sociaal domein voor jeugdigen. Met een samenhangende, integrale inzet op het gebied van bestaanszekerheid, kansengelijkheid, gezond leven en veiligheid wil het kabinet inzetten om problemen meer bij de bron aan te pakken. Dit omvat ook preventiemaatregelen om te voorkomen dat jongeren in de georganiseerde criminaliteit terecht komen.

6. Forensische zorg

Op het terrein van de forensische zorg bevat de Rijksbegroting vooral continuering van bestaand beleid. Voor ontwikkelingen binnen de forensische zorg wordt voortgebouwd op de in 2021 vastgestelde meerjarenagenda en de werkagenda van 'aansluiting reguliere en forensische zorg'. Dit betreft een gezamenlijke agenda van de ministeries van J&V en VWS.

Om het capaciteitstekort in de forensische zorg terug te dringen, introduceert het ministerie van J&V onder meer beschikbaarheidsfinanciering voor de tbs. Daarnaast wordt ingezet op het bevorderen van technologische innovatie en het flexibel op- en afschalen van zorgwaarde en beveiligingsniveau. De gezamenlijke werkagenda is er onder andere op gericht om instroom in de forensische zorg te voorkomen en uitstroom uit de forensische zorg te vergemakkelijken. De achterliggende gedachte is dat mensen die de grip op het leven dreigen te verliezen, geholpen worden door te investeren in huisvesting, het verbeteren van de bestaanszekerheid en waar nodig ondersteuning of zorg te leveren. Om politiecapaciteit vrij te spelen, zet J&V in op het overhevelen van werkzaamheden van de politie naar ter zake deskundige organisaties.

Wat betreft forensische capaciteit houdt het ministerie rekening met een lichte stijging van de capaciteit in de tbs (van 1.719 naar 1.843 plaatsen), Forensische Psychiatrische Centra (van 728 naar 734) en ambulante forensische zorg (van 170 miljoen euro naar 174 miljoen euro). Voor het aantal klinische behandelplaatsen (816 naar 791) en plaatsen beschermd wonen (van 1926 naar 1906) hanteert J&V een lichte daling.

De VGN ziet dat de knelpunten die in de begroting van J&V worden genoemd al langere tijd onderwerp van gesprek zijn tussen ministerie en de zorgbranches in de forensische zorg. De doorstroom en uitstroom van cliënten stukt en daardoor ontstaat een wachtlijst bij de instroom. Vereenvoudigen van op- en afschaling en minder bureaucratie dragen naar verwachting bij aan een oplossing.

Daarnaast zullen we samen met onze forensische partners pleiten voor beschikbaarheidsfinanciering voor de gehele forensische zorg, omdat het capaciteitsprobleem en de stokkende doorstroom problemen zijn van de hele keten. Ook denken wij dat een garantiestelling vanuit DJI voor uitbreiding van capaciteit het mogelijk zal maken om tegen gunstiger voorwaarden een lening af te sluiten. Daarmee ontstaat er ruimte voor het doen van de noodzakelijke investeringen.

7. Administratieve lasten, digitalisering en technologie

Administratieve lasten

Het kabinet wil de administratietijd in de zorg halveren van circa 40% naar 20% in 2030 door kunstmatige intelligentie (AI), digitalisering en een groter vertrouwen in de medewerkers. Alle partijen (zorgkantoren, zorgverzekeraars en zorgaanbieders) hebben hierin een verantwoordelijkheid, maar het kabinet kijkt hierbij ook nadrukkelijk naar eigen wet- en regelgeving. Het kabinet stelt voor het programma (Ont)Regel de Zorg in 2025 2,3 miljoen euro beschikbaar.

De VGN strijdt al jaren voor vermindering van administratieve lasten en onderschrijft het belang van de doelstelling. De voorstellen voor vereenvoudiging van de Wzd, het project Zinnig en Simpel verantwoord, de uitbreiding van de reikwijdte van het kwaliteitskompas en de inzet op standaardisatie (o.a. via de hervormingsagenda Jeugd) zijn hier goede voorbeelden van.

Digitalisering

Het kabinet wil sterk inzetten op AI en de databeschikbaarheid en gegevensuitwisseling versneld verbeteren. Het kabinet vraagt zorgaanbieders om zich hierop voor te bereiden. De VGN volgt ontwikkelingen van voorlopers en participeert in een [inventarisatie van NictiZ](#) over vermindering van registratielast door inzet van AI. Op het vlak van databeschikbaarheid is de VGN betrokken bij de ontwikkeling van de Persoonlijke GezondheidsOmgeving (PGO) en werkt de VGN onder meer aan het verrijken van de elektronische verpleegkundige overdracht (eOverdracht) met gegevens die van belang zijn voor de gehandicaptenzorg.

Wat betreft wetgeving gegevensuitwisseling speelt de komende jaren de implementatie van

de Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz), en de Europese richtlijnen European Health Dataspace (EHDS), Network & Information Security (NIS2) en Critical Entities Resilience (CER). Om de informatiebeveiliging in de sector te ondersteunen, komen er extra middelen beschikbaar voor de Z-CERT, onder meer voor collectieve deelname van sectoren.

Op de begroting van VWS zijn diverse bedragen opgenomen voor ondersteuning van de verschillende beleidsdoelen. Het merendeel hiervan wordt beschikbaar gesteld via een opdrachtenbudget van in totaal ruim 200 miljoen euro.

De VGN ziet dat het ministerie vol overtuiging inzet op de voordelen van digitalisering in de zorg. Veel wordt verwacht van het standaardiseren van elektronische gegevensuitwisseling en de inzet van generatieve AI. Het is echter de vraag of de hoge verwachtingen worden waargemaakt. Daarom is het verstandig dat VWS zich de eerste jaren richt op het op orde brengen van de basis. In nauwe samenwerking met onze bestuurlijke adviescommissie Digitalisering en Technologische innovatie richten wij ons daarbij op de aspecten die specifiek van belang zijn voor de gehandicaptenzorg. Dit betekent dat we het belangrijk vinden dat er een landelijke infrastructuur komt waaraan zorgaanbieders eenvoudig kunnen aansluiten en waarbij voorzieningen voor toestemming, adressering, autorisatie e.d. generiek beschikbaar zijn. Bovendien moet er ruimte zijn voor de gehandicaptenzorg om belangrijke gegevensuitwisselingen als een elektronische overdracht en elektronische gegevensuitwisseling tussen artsen VG en huisartsen(posten) op een verantwoorde manier te realiseren.

Technologie

Het kabinet benadrukt meermaals de potentie van technologische toepassingen, digitaal werken en generatieve kunstmatige intelligentie (AI). De VGN herkent dat technologie kan bijdragen aan het toekomstbestendig houden van de gehandicaptenzorg; meer informatie over onze initiatieven is te vinden op de [themapagina Technologie](#).

Toch bestaan er twijfels en bezorgdheid bij de VGN over de concrete opbrengsten, zoals het halveren van de administratietijd, de korte termijn waarop innovaties opgeschaald moeten zijn in de sector en over de bijbehorende korting (voor de hele Wlz 45 miljoen euro in 2027, oplopend naar 182,5 miljoen euro in 2029). Eerder [reageerden we kritisch op een rapport](#) rondom het geschat potentieel van digitale zorg, mede door weinig bewijslast over effectiviteit hiervan in de sector en twijfels bij de mate waarin technologie bijdraagt aan het oplossen van arbeidsmarkttekorten.

De VGN zet zich samen met partners in om goede onderbouwing te krijgen van de toegevoegde waarde van specifieke technologische toepassingen. Voor opschalen en implementatie van technologische innovaties stelt VWS 54 miljoen euro beschikbaar in 2025 via de [stimuleringsregeling Technologie in Ondersteuning en Zorg \(STOZ\)](#), waarop ook de gehandicaptenzorg aanspraak kan maken.

Daarnaast wil VWS digitale vaardigheden van medewerkers in de zorg verhogen. Precieze uitwerking daarvan staat niet beschreven. Wij attenderen VWS op het initiatief [Digivaardig in de zorg](#) waarin de sector ook in vertegenwoordigd is.

In relatie tot de inzet van AI en technologie benadrukt de VGN dat het belangrijk is dat er oog blijft voor het menselijk contact en door mensen geleverde prestaties.

8. Duurzaamheid

Het kabinet houdt in 2025 vast aan de huidige klimaatdoelstellingen. Voor de zorg wordt in 2025 ingezet op kennisdeling en het mogelijk maken van onderzoek naar groene zorg. Ook worden groene initiatieven gestimuleerd en breder toegepast. Obstakels in beleid en regelgeving probeert het kabinet zoveel mogelijk weg te nemen. De intentie is om regelgeving voor klimaat en milieu niet te laten botsen met de betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg. De VGN is positief over deze voornemens, deze plannen omvatten echter niks extra's ten opzichte van de al gemaakte afspraken in de Green Deal 3.0.

Het kabinet trekt in 2025 voor verduurzaming in de zorg helaas geen extra middelen uit voor het Klimaatfonds, terwijl er fors meer middelen nodig zijn om de doelen uit de Green Deal 3.0 te halen. Dit omvat:

- Meer subsidie voor de zorgsector vanuit de brede subsidieregeling voor Duurzaam Maatschappelijk vastgoed (DUMAVA);
- Meer subsidies specifiek voor de zorgsector ook voor andere thema's naast vastgoed;
- Beschikbare middelen structureel laten landen in zorg- en vastgoedtarieven zodat de administratieve lasten teruggedrongen kunnen worden.

Daarnaast wil het kabinet zich in 2025 ook gaan inzetten voor het verminderen van netcongestie (filevorming op het elektriciteitsnet). Dit is een groeiend probleem waar zorgaanbieders mee te maken krijgen. Het kabinet wil als onderdeel van de oplossing kerncentrales bijbouwen. Dit is echter een maatregel die pas na jaren effect heeft.

Samen met andere veldpartijen in de *Regiegroep Green Deal Duurzame zorg* heeft de VGN begin 2024 de toenmalige [informatie oproepen](#) verduurzaming in de zorg te prioriteren. Het kabinet lijkt deze oproep naast zich neer te hebben gelegd. De VGN blijft zich inzetten voor het realiseren van tijdelijke en structurele financiële middelen voor het verduurzamen van de gehandicaptenzorg. Daarnaast blijven we aandacht vragen voor het oplossen van knelpunten bij verduurzaming zoals netcongestie.

9. Onderwijs - zorg

In de beleidsnota bij de begroting van het ministerie van OCW is wordt aangekondigd dat het kabinet de wet wil aanpassen om het verzuimbeleid bij scholen te versterken. Dit houdt in dat er een landelijke norm voor basisondersteuning moet komen, zodat duidelijk is welke ondersteuning scholen in elk geval moeten bieden. Ook is het voornemen van het kabinet om de mogelijkheden voor digitaal afstandsonderwijs en maatwerk te verruimen. Dit sluit aan bij het experiment onderwijs-zorgarrangementen waar veel leden van VGN op dit moment bij betrokken zijn.

Het kabinet wil extra eisen stellen aan de rol, inrichting en prestaties van samenwerkingsverbanden omdat de diversiteit te groot is en kijken of de regio-indeling beter moet. Ook wil het doorgaan met de stappen richting inclusief onderwijs, zodat meer

leerlingen dicht bij huis naar een reguliere school kunnen gaan. Het geeft daarbij aan dat het gespecialiseerd onderwijs daarbij een belangrijke rol speelt, onder andere door de inzet van de expertise in het regulier onderwijs. Met het ministerie van VWS wordt verder gewerkt aan een betere samenwerking van onderwijs en zorg, bijvoorbeeld door het collectief aanbieden van zorg binnen het onderwijs. Dit laatste sluit aan bij het manifest 'Jeugdzorg op school' van VO-raad, PO-raad, Sectorraad GO, Jeugdzorg Nederland, VGN, de Nederlandse ggz, Sociaal Werk Nederland en VOBC over de verbinding tussen zorg en onderwijs.